

עלון כפר רפאל

קיץ 2011



קוראים יקרים!

האחיות אניניהם. מדג אדג אנו בותניס אג אוקג הגפוקיוס ומנסים אג מדנה הולג אצניכיס הצציס ודוליס אדשוג אבקימס. בדלון שלפניכס דשינו מאמץ אשל אגכס בדה שהגיהס אצלנו בשנה הוולפג. אנו מקווים שהוא יאפשי אכס אלווג בלמשבו אג פולאנו בכפר.

קריאה מהנה
כל אחי הכפר

זג השנה, אנו שמחים להודיע אורג מהדורה נוספת של עלון כפר רפאל. בשנים האחרונות אנו עובדים שיתוף רב. חילופי הדעות בכפר היג גהויג מחושק, שפיש על פני צלח רב. כנו שאפשי יהיה אהדבי אג המשועס האלה, יס אדיוק אג המדבר באחריות ובבטחה. בודשקס האחרונים שופצה 'גיהג הצווג' והוסבה אהזוי משפחה. משפחה שפולחן דברה אגוי בבי המשועל סגרה הצטרפה אנוצן נאק ביג וביג מדי הוא מדנה ביג שפולחן. השיתוף והגמחות אינן פוסחים על ביג המלאכה ומחול

תוכן ההרצאות, כאמור על קצה המזלג, יופיע במאמר שלהלן. נספר מעט על מעט חוויות מתוך הניסיון לספר לחברים סיפור כה מורכב. תמונות שיצרנו השנה בעבודות צמר וויטראז'ים תוכלו לראות באתר הכפר.

ירדנה מדר

סנט אקזופרי

בשנה שעברה עסקנו בדמותו התנכית של אליהו הנביא, שמבחינה מסוימת אפשר לתארו כ"קדוש" – אדם שבחיי מבטא באופן מיוחד את האנושי האינדיבידואלי-אוניברסלי, שחי בכל אדם ואדם.

השנה התמקדנו ב"קדוש חילוני" (היו שכינו אותו כך) ומודרני: אנטואן דה סנט אקזופרי. שמו מוכר בעיקר הודות לספרו האחרון "הנסיך הקטן", שהוא מעין אקורד מסכם לחיים עשירים בפעולה, הגות ויצירה.

במהלך הערבים ניסינו להתחקות על מעט מהעקבות שסנט אקזופרי השאיר אחריו ורישומן נטבע בחברה האנושית. ניסינו להבהיר לעצמנו מדוע הוצמד לו התואר "קדוש חילוני".

הוא נולד בשנת 1900 למשפחת אצולה צרפתית שירדה מנכסיה. בילדותו התייתם מאביו ואף אחיו האהוב, שהיה מבוגר ממנו במעט, הלך לעולמו כשאקזופרי היה נער בגיל ההתבגרות.

כבר בילדותו התגלו בו כשרונות יוצאי דופן. הוא נמשך לעולמות המנוגדים לכאורה באופיים: לעולם הספרות והשירה ולעולם הטכניקה – בייחוד לתעופה. לאופניו ניסה לחבר כנפיים כדי שימריאו. הוא נהג לעמוד ליד שדה התעופה הסמוך למקום מגוריו ולהתבונן במטוסים. יום אחד אף זכה שייקחו אותו לטיסה. בגיל 12 היה מזמין לקרבות שח את טובי השחמטאים בעיירה שלו ומחכך את ידיו בהנאה בהכניעו אותם – להפתעתם הרבה!



על אף כשרונותיו המגוונים מעולם לא הצליח לסיים באופן סדיר את הכשרתו במוסד ממוסדות ההשכלה שבהם למד. יתכן שהסיבה לכך הייתה אופיו הסוער, שלא התאים למסגרות "מרובעות".

בסופו של דבר הוא הצליח להגשים את חלומו ילדותו ונהייה לטייס. הוא היה מחלוצי טיסות דואר האוויר – תחילה בקווים לאפריקה ואחרי כן לדרום אמריקה.



חגיגת חורף

בכל שנה, קצת לפני שהחורף מגיע, עולה השאלה: ומה השנה? אנו מתלבטים, מעלים רעיונות, ושוב מתלבטים, כי עלינו לבחור את הנושא שבו נעסוק במשך כשבועיים-שלושה, בתקופת שבה הקור (היחסי...) והגשם (לפעמים) "מגרשים" אותנו פנימה וכך מאפשרים לנו "להתחמם" בפעילות משותפת של כל הקהילה, ולהעשיר את חיי כולנו – עובדים, צוות וחברים – במשהו שלא הכרנו עד עתה.

בעבר כבר עסקנו בהרבה נושאים (30 חורפים בכפר...): אגדות, מיתוסים, דמויות מהתנ"ך, אישים ודמויות היסטוריות מרתקות – ונוכחנו שהעיסוק אינו מסתיים רק בשבועיים אלה, אלא מהדהד לאורך כל השנה ועולה בהזדמנויות שונות.

ומדוע יש לנו התלבטויות ומחשבות עד לבחירת הנושא? הרי יש הרבה נושאים מרתקים להעמיק בהם, אינסוף! אך אנו תמיד מחפשים נושא שיהיה נגיש לכול האנשים החיים בכפר ושאפשר לעסוק בו גם בדרך אמנותית, כמו בפיסול או ציור. האמנות כמובן טובה לכולם, כי מי שמתקשה להבין את הדברים אינטלקטואליים, תמיד יכול לגעת בנושא בצורה זו.

כאמור, אנו עובדים על הנושא הנבחר מכיוונים שונים: לנו, לצוות הכולל כמובן גם את המתנדבים, יש כמה הרצאות שמכינים אנשים מהכפר. לחברים אנו מציגים את הנושא בצורת סיפור, שעליו חוזרים כמה פעמים, ולפעמים אף מנסים להציגו באימפרוביזציה כדי להמחישו (מרתק לראות איזה תפקיד כל אחד בוחר לעצמו...). לפעמים יש לנו מופע אוריתמיה הקשור לעניין וכמובן פעילות אמנותית שבה עוסקים כולנו יחד: תערוכה שאליה כל בית מביא את היצירה שעליה עבד במשותף ומסכמת את השבועיים האלה היא תמיד מקור לשמחה וגאווה לכולנו.

השנה בחרנו לעסוק ב"נסיך הקטן" של הסופר והטייס סנט אקזופרי. אם מישהו עדיין אינו מכיר את היצירה המופלאה הזו, אנו ממליצים בחום לקרוא את הספר. אנו מזמינים אתכם להשתתף – ולו אך כטעימה על קצה המזלג – במסע החורף שעברנו כולנו, צוות חברים, ובחלקו גם ילדים.

יחדיו עם "הרומן" הבלתי פוסק שניהל עם המטוס, לא חדל סנט אקזופרי לרגע מכתובה, ולכל מקום שבו שהה, ויהיה זה הנידח ביותר, ליוו אותו ארגזים מלאי כתיבי יד. במקביל לחייו כטייס, הוא פרסם כמה ספרים, שהקנו לו מעמד מכובד בין סופרי תקופתו. מתוכנם ומכתבי היד שפורסמו לאחר מותו, אנו יכולים לקבל מושג מה על חייו הפנימיים ועל התפתחות השקפת עולמו. כשאנו



מעיינים בהם, הוא מתגלה לנו כאדם בעל עומק ועושר של מחשבה ורגש ויכולת התבטאות נדירה. מעבר לסיפורים שמבוססים על ניסיונו האישי בתחום הטיסה ויחסי האנוש הכרוכים בה, הוא מבטא גם את ה"קרדו" – ה"אני מאמין" שלו באופן תמציתי בספר "הטיסה לארס" (בעברית תורגם כ"טייס קרב"). מרכזו הוא האדם הנמצא בתהליך התהוות. תחילה יש לברוא אותו וזאת רק בכוחה של הרוח לחולל, כפי שהוא מסכם את ספרו "אדמת אנוש". התהליך הוא מאוד הדרגתי ובו האדם עושה את דרכו להתעוררות ופיתוח יצירתיות, כדי להתאחד עם אחיו להפרכת האדמה. לעשייה המשותפת של בני האדם ש"נבראו" הוא קורא "בניית קתדרלה". הוא מונה שורה של ערכים אנושיים שיש לפתח כדי לבנותה: המסד שלה עשוי מהקרבת קורבן, שאותו הוא מבין כעשייה מתוך התמסרות בלא סייג להווייה שאותה ברצוננו לנכס לעצמנו. הנתניה קודמת לקבלה – כביכול "מפנה לה מקום". הפעולה אינה אמורה להיות מכאנית, אלא כזו המופרית מן הרוח, מושתתת באהבה המתמסרת.

מעיסוק בקורות חייו של אקזופרי, מתקבל הרושם שאכן הוא נאבק בלי הרף למען הגשמת האידיאלים שלו, בלי כל פשרה, וזאת בלא התנזרות מההנאות האישיות, אך

עיסוקו בטיסה גרם לכך שמעולם לא גר דרך קבע במקום אחד ומקום מושבו השתנה בהתאם למשימות שלקח על עצמו. כתוצאה מכך גם חיי הנישואים שלו עברו עליות ומורדות. כיוון שקצרה היריעה מלתאר את תולדות חייו בפרוטרוט, להלן כמה אנקדוטות שעשויות להאיר צדדים באישיותו המורכבת והרב גונית:

איך מצא סנט אקזופרי את אשתו לעתיד? היה זה במלון בבואנוס איירס, לשם היא הגיעה כאלמנה טרייה לבושת שחורים, אחרי שצלחה את הים בספינה. סנט אקזופרי, גדול ממדים ולבוש בסרבל טיסה, נכנס והוצג בפניה. "טוניו" (כך כינהו ידידיו) ממש צר עליה ובחלוף שעה קלה "סחב" אותה יחד עם קבוצת ידידים למטוסו, הושיב אותה בתא הטייס ותוך שהוא מבצע צלילות ולולאות מסמרות שיער, ביקש את ידה. לאחר הטיסה, בצר לה, ביקשה האלמנה הנדהמת והנבוכה את עצת ידידה ואחד מהם המליץ לה בחום לקבל את הצעת הנישואין של האדם המיוחד הזה.

על יחסו לעבודתו אנו יכולים ללמוד דבר מה מהסיפור הבא: אחד מהטייסים שעבדו תחת הנהלתו בקווי הדואר בארגנטינה סיפר שבשעת טיסה אל ארץ האש הקרה שבקצה הדרומי של היבשת ראה לפתע מתחתיו את מטוסו של סנט אקזופרי, שנחת נחיתת אונס אי שם ב"שום מקום". הוא מיהר לנחות כדי להגיש לו עזרה. אך להפתעתו, "טוניו" – שהיה גם המנהל שלו – התפרץ עליו בזעם וקנס אותו בו במקום: "תחילה היה עליך להשלים את משימתך, ורק אחר כך לבוא לעזרתו!" – לגבי סנט אקזופרי המשימה עמדה מעל לכל.

במלחמת העולם השנייה, לאחר שיחידת מטוסי הסיור שלו הושמדה, "גנב" סנט אקזופרי מטוס ובו הבריח מצרפת הכבושה 20 טייסים. לאחר מכן מצא מקלט בארצות הברית, שם סייע בתכנון הפלישה לנורמנדיה. אך לא איש כמוהו "יישב בשקט" והוא התנדב, על אף גילו המתקדם, לטייסת סיור-ריגול שהתמקמה בצפון אפריקה, לאחר שהשיג בעורמה "פרוטקציה" מיוחדת... הוא המשיך להערים על הממונים עליו גם בכך שקיים יותר טיסות משהורשה לבצע.

בין העדויות של חבריו לטייסת מאותה תקופה, יש אחת המספרת איך הוא נכנס לקנטינה, חוטף בידי שני תפוזים, ניגש לפסנתר ומגלגל אותם על הקלידים: החיילים מסביב מתחילים לנחש מאת איזה מלחין היצירה... כן – הוא גם פרט על פסנתר.

במהלך חייו הסוערים היה סנט אקזופרי גם טייס ניסוי וערך טיסות-פרס (שבירת שיאי טיסה). בתוך כך היו לו כמה תאונות טיסה חמורות, שאחת מהן אף הביאה אותו לסף המוות, כאשר מטוס הניסוי (הימי) נפל לים. הוא נחלץ בעור שיניו מן התא, אך הובא למלון שבו שהתה אשתו כשהוא חשוב כמת. מרוב לחץ היא התבלבלה ושפכה על חזהו חנקן נוזלי, שבדיעבד הציל את חייו: מן הזעזוע הוא החל לפלוט מים מראותיו וחזר לנשום. למעשה, כאשר הגיע לטייסת בצפון אפריקה, שבה גם מצא את מותו, היה גופו כולו פצע וחבורה וכדי להיכנס לסרבל ולמטוס נזקק לעזרה רבה מחבריו. הוא היה חורק שיניים, נאנח – אך מעולם לא התלונן על מכאוביו ולא נתן להם להפריע לו במילוי מה שהאמין שהן משימותיו.

במילה ניסה להפנות את אחיו בני האדם למה ש"סמוי מן העין", שרק בלב אפשר להבינו. לגביו חיים ראויים היו רק אלה שבהם יש דבר מה שכדאי למות למענו. בשיר שלהלן יש ניסיון לבטא בתמצית את רגעי חייו האחרונים של סנט אקזופרי – "הקדוש החילוני":

בודד.
עקוד בין שמים לים.
איך מלאך לעצור את היד המונפת
ואיך איל נאחז בסבך.

חבטה,
ניחתת היד הקפוצה
מאכלת-שרף את חזי מפלחת
ודם לבבי ניגר.

חשכה.
כבה אור השמש
ואיך כוכב עולה בשמי השחור
להורות לי דרכי.

דממה.
עמוקה כההום
בלי תחתית.

הקץ?
ממעמקי איך חקר
מתלהט
גץ
נתז מברק-להב שרף.

לשון-אש מתלקחת
ובלא כל טרוניה
ברפוף בי נולדת מילה:

"אני העצים,
אני האש
ואני השעה לעולה."

צבי מדר

הנסיך הקטן

למעשה כבר לפני כמה שנים עלה הרעיון לעסוק בספר מיוחד זה ובסופרו, אך לא היינו בטוחים (או יותר נכון חששנו): האם נוכל להעביר את הסיפור לחברים מבלי ש"יעבור מעל ראשם"? האם יוכלו לגעת באמיתות העמוקות החבויות בספר? השנה "העזנו" וקפצנו למים. בתחילה "חרשת" את הספר שוב ושוב, ודי מהר התברר לי שכפי שנכתב, הוא לא יהיה מספיק נגיש לגבי רוב החברים. מבחינת התוכן אפשר היה להבין כי יש לוותר על כמה דברים שלא יהיו רלוונטים לחברים, כמו למשל על כמה כוכבים שהנסיך הקטן מבקר בהם. עלו גם השאלות, כיצד אפשר להעביר את הקסם והמורכבות

גם בלא רתיעה מהכאב שבחיים. אנה לינדנברג, אשתו של חוצה האוקיינוס האטלנטי הראשון בטיסה ובעצמה טייסת, פגשה את אקזופרי בארצות הברית ומתארת את הרושם הכללי שהשאיר עליה: נזיר בראש פסגת הר גבוה! שכן עם היותו איש רעים ואוהב אדם, היה בו גם דבר מה מרוחק וקשה להשגה. היו שתיארו אותו במצבים של חולמנות, כשוהה ב"עולם אחר". לכאורה אדם מלא ניגודים וסתירות, אך לא בעיני עצמו! לשאלת ידיד מדוע הוא מתרועע לעיתים עם אנשים "שלא כערכו", ענה במשל העץ, שכדי לשאת פירות, עליו לשלוח את שורשיו אל מעמקי האדמה, על כוחות הרקב והמוות שבה; קיומו העצמי אינו אלא פעולת ההתמרה של "הנחות" ל"עילאי".



צורת מותו – בהקרבה עילאית למען אנושות אנושית, שהיא גדולה וחשובה מאישיותו הפרטית – מתמצתת את עמדתו בחייו. שנים רבות לא נודע מקום קבורתו (כמו אליהו ומשה, שבהם עסקנו בשנים הקודמות) והדבר הוסיף להילה האגדית שנקשרה סביבו. בשנים האחרונות זוהו בוודאות שרידי מטוסו בים התיכון, סמוך לחופי צרפת. כנראה שהופל על ידי טייס גרמני, לקראת סוף המלחמה. עוד במהלכה לא איבד את האופטימיות שלו לגבי עתיד ההתפתחות האנושית: הוא ראה איך תוך כדי ההרס והחורבן מתרקמים יחסי אנוש חוצי-גבולות. בהתפתחות הטכנולוגית – שהיה שותף לה בכמה המצאות, ביניהן מכשיר שבו משתמשים עד היום לניווט בשעת הנחיתה – ראה סיכויים (אם תשרת את האדם) וסיכונים (אם האדם יהפוך לה לעבד). לדעתו הגוף העולמי-אנושי שהלך והתהווה לנגד עיניו טרם הונפש ואינו מודע לעצמו: משימת בני האדם היא לפעול כדי להעניק לו נפש ומודעות עצמית.

"הנסיך הקטן" שלו הוא מעין צוואה: הנסיך שבא מן הכוכבים אל האדמה ו"הכוכבים הצוחקים" בסוף הסיפור מרמזים על הקישור בין "העילאי והשפל", בפעולת ההתמרה המתמשכת, שבה "נברא" האדם.

עיתונאי אחד שאל אותו לקראת סוף חייו האם יכול היה לחיות בלי הכתיבה ותשובתו (המפתיעה!) הייתה שבלי הטיסה – כן; הכתיבה הייתה חשובה לו ממנה.



בת-שבע בארץ הפרות

חודשים מאומצים של הכנות, תכנונים וגיוס כל הכוחות הרלוונטיים בכפר למשימה יוצאת דופן, הסתיימו בהצלחה ביום רביעי ה-11 במאי השנה, בארבע לפנות בוקר, כאשר עמדה קבוצה של שישה חברים (בת-שבע, סמדר, רבקה, תקווה, עינב ואפרים) קצת מנומנמים ומבוהלים, אך שמחים ומצוידים במזוודות, תיקי צד והרבה התרגשות, ליד השער של הכפר – מוכנים למסע חייהם לעולם הגדול! גם לנו, שלושת המלווים, לא היה ברור ברגע זה מה עתיד לבוא עלינו ומאיפה לנו בכלל האומץ לצאת להרפתקה כזאת – לקחת חברים שמעולם לא עברו את גבולות הארץ, למקום כל כך רחוק ושונה כמו שוויץ. היו שאמרו שאנחנו עושים היסטוריה, מפני שזו הפעם הראשונה מאז הקמת הכפר, לפני יותר מ-30 שנה, שהצלחנו לקבל אישורים ותקציבים לנסיעה לחו"ל בעבור חברים. אבל באותו רגע באמצע הלילה הזה, ידענו שההיסטוריה עדיין אף אינה הווה, ושאחריות מאוד גדולה מונחת על כתפיו. האם החברים יוכלו לעמוד בזה? מה אם יכנסו להתקפי חרדה? אם יפצעו? יחלו? ובכלל מדוע להוציא אותם לחו"ל? לפחות לשאלה של "למה דווקא לשוויץ?" הייתה לנו תשובה ברורה: הרעיון עלה בהקשר למשאלה המאוד עמוקה לאפשר לרות מוזימן ול"ילדי בית אליהר" שלה, להיפגש עוד פעם אחת בחיים. רות היום בת 85 ועדיין מאוד קשורה לחברים ולכפר.



ואז, בדרך לשדה התעופה, בנסיעה לתוך השחר והזריחה של יום חדש, הדאגות, החששות והלחץ של הימים האחרונים התפוגגו ופינו מקום לשמחה והתרגשות לקראת הנסיעה. בגבורה ועם הרבה צחוקים עברנו את

שביחסיו עם השושנה המפונקת, את פגישתו הנוגעת ללב עם השועל, איך להסביר את סיפור עצי הבאובב בלי להפוך זאת ל"הטפת מוסר", מה הם המים ששואב הטייס לנסיך הקטן, במוצאם באר אחרי ההליכה הממושכת במדבר והם צמאים עד כלות, וכפי שכותב סנט אקזופרי: "המים היו מתוקים כחג. הם לא היו מי שתייה סתם, לא ולא. המים האלה נבעו מההליכה תחת כוכבי השמיים, משירת הגלגילה, ממאמץ זרועותיי. הם היו טובים ללב כמתנה..."

סיפרנו, הסתכלנו בתמונות שבספר, שוחחנו, שיחקנו באימפרוביזציה את שסיפרנו, המחשנו זאת בדרכים מגוונות ושאלנו הרבה שאלות, כמו: האם גם אנחנו אחראים על מה שטיפחנו, כשם שהנסיך הקטן אחראי על השושנה (בעצם וורד) שלו? מה ואת מי כל אחד מאתנו מטפח בכפר?

בשבילי היה זה אחד השעורים היותר מרתקים בעבודה עם החברים! כבר סיפרתי להם במשך הזמן לא מעט סיפורים, אך לא עם מורכבות כה רבה.

בניגוד לכל הצפיות, בתום העבודה אפשר היה להיווכח, שהם הצליחו לא רק להבין את ההתרחשות החיצונית של הסיפור (דבר לא קטן כשלעצמו...) אלא גם לגעת בתוכן העמוק של הספר. אט אט ניכר שהם מתחילים להתעורר להבנה (כמובן כל אחד לפי יכולתו ולמרות שלא אמרנו זאת בצורה ישירה) שכל האנשים שפוגש הנסיך הקטן במסעותיו בין הכוכבים מייצגים "נטיות" שקיימות בכל אחד מאתנו (כאמור על חלק מהכוכבים דילגנו): "המלך" בתוכנו, שתמיד חייב לשלוט; הגאוותן, שכל מה שמעניין אותו הוא שיעריצו אותו, ומדליק הפנסים הנאמן, הדבק בתפקידו כאוטומט. (חבל שאי אפשר לתאר את פרצי הצחוק והשמחה שליוו את תהליך הגילוי. רגע מיוחד היה כשהחברה ששיחקה את השושנה המפונקת התבדחה על עצמה...). והעיקר – גילנו שנסין קטן (או נסיכה קטנה, כפי שלבנת טרחה להדגיש), שלומד ומתבגר במסעותיו ובדרכי גורלו, שוכן בכל אחד מאתנו.

מופע האוריתמיה עם קטעים נבחרים מהספר, שהכינו בעבורנו לימור ושאל עם אודליה כמקריאה, הוסיף נדבך חשוב להיכרות עם "הנסיך הקטן" והעמיק אותה. בסוף חגיגת החורף היינו מלאי תודה על שכקהילה יכולנו להכיר מעט את סנט אקזופרי ואת הנסיך הקטן. ונסיים בדברים ששמע הנסיך בהיפרדו מהשועל לאחר שאילף אותו:

והוא חזר אל השועל:
"שלום לך", אמר...

"שלום", אמר השועל. והנה הסוד שלי. הוא פשוט מאד: רק בלב אפשר לראות היטב. מה שחשוב באמת סמוי מן העין."

מי ייתן ונלמד לראות בלב...

ידדנה מדר

למחרת הזמנו לסיור במוסד שאודי מנהל עכשיו, ה"בָּאָטוּס-הֵיִים" בכפר קטן על יד ווינטרטור. ראינו שם בתי מלאכה הדומים לשלנו: נרות, אריגה, משי, גן ירק, מכבסה ועוד. פגשנו את "החברים" שלהם וראינו שגם בקצה העולם השני עובדים כמו אצלנו. אחרי ארוחת הצהרים הנהדרת בחדר האוכל עם כל הקהילה, המשכנו דרומה לכיוון ברן וההרים. שם קיבלנו מפתח לבית נופש של מוסד אחר, "הוּמְאָנוּס-הָאוּס" שליד ברן, שם עבדו ארנון ומשפחתו לפני למעלה מ-20 שנה וגם שם סיירנו והיו מפגשים מרגשים.

בית הנופש שלהם (שקיבלנו במחיר מאוד סמלי), ממוקם בסוף העולם שמאלה, באזור הנקרא "אמנטל" - על שם הגבינה המפורסמת! (או להיפך?) בית אגדי שכולו מעץ, מצויד למופת, הניצב 1000 מ' מעל פני הים, בין הרים וגבעות מכוסים בשפע של ירוק ויערות. השכנים היחידים שם היו הפרות המאוד ידידותיות! בכלל, מי שחושב ששוויץ היא בעיקר פרות, גבינות, ושווקולדה – צודק! אלה שלושת המרכיבים שפגשנו כל יום! בוקר אחד, ללא התראה מראש, שמענו פתאום רעש אדיר! בהלם מוחלט רצנו לחלון לראות מה קרה. ומה ראינו? שיירה של מאות פרות מקושטות בפעמונים ענקיים העולות למרעה הקיץ שלהם בהר! אז הבנו למה הגבינות והשווקולדה שם כל כך טעימות: איך לא? אם אפילו הפרות יוצאות לנופש קיץ! בכל אופן, השהיה בבית הנופש הזה הייתה ממש מתנה ונהנינו מכל רגע. משם יצאנו כל יום לטיולים ומפגשים באזורים שונים: ביקרנו ב"גתאנוס" בדורנך, המרכז הרוחני האנתרופוסופי, שכולם שמעו עליו כבר כל כך הרבה. שם פגשנו את איריס מאייר, שהייתה "אימא מחליפה" לפני כמה שנים בבית שילי לשעבר (היום בית יואל). לגמרי במקרה פגשנו עוד כמה אנשים שקשורים לכפר בדרך זו או אחרת. גם הצטלמנו עם רודולף שטיינר (או לפחות עם פסליו).



בעיר הבירה של שוויץ, ברן, פגשנו את הדובים המפורסמים, ראינו את המגדל עם השעון המסתובב, ביקרנו במוזיאון רכבות קלות ואוטובוסים וטיילנו בגן החיות שעל שפת הנהר החוצה את העיר. נסענו לאגם של טון שלרגלי האלפים המושלגים, משם לגרינדלוולד, שבתוך ההרים ממש וטיילנו בקניון הקרחונים.

וכמובן טיילנו גם בסביבה הנהדרת של הבית. אבל בלי ספק הביקור אצל רות מוזימן היה "ההייליט" של כל הטיול! לפי דברי דורותה (מוותיקי בית אליהו וחברה מאוד קרובה שלה) שעזרה לנו לארגן את הביקור

כל הבדיקות הביטחוניות האין סופיות ודילגנו באלגנטיות על "התענוגות" של הדיוטי-פרי. עלינו למטוס בשיירה ומסודרים בשלישיות במושבים, שורה אחרי שורה, התחלנו לחקור את פלאי המטוס: השולחן המתקפל, הז'ורנלים, האוזניות וכל תחנות המוסיקה וכמובן הטלוויזיות התלויות מעל ראשינו. לא היה משעמם לרגע וכבר מצאנו את עצמנו דבוקים חזק במושבים כאשר המטוס המריא. העולם שראינו דרך החלון הפך לאלכסוני ותוך זמן קצר הלך וקטן ונראה



כמו לא קשור אלינו כלל, כתמונה של בית בובות עם בתים, כבישים וכלי רכב מיניאטוריים. החברים הסתכלו בהתפעלות רבה החוצה, אבל לא היה רגע של חוסר ביטחון או חרדה. ואחרי שגם לארנון חזר צבע הפנים הטבעי שלו (!) התפנינו לעסוק בשאלה: מה עוד אפשר לקבל מהדיילות החמודות עם ההצעות המפתות, כמו: שמיקה? כרית? שתיה? כיבוד? וכמובן שאלת השאלות: מתי כבר תגיע הארוחה המובטחת? איזה כסף! מגש אישי לכל אחד ובתוך כל תבנית קטנה, הפתעה אחרת! האושר והעונג קרנו מפניהם! אחרי הארוחה הגיע רגע הנחת הראשון – מעופפים מעל העננים, בין שני עולמות היה אפשר להישען לאחור בלחיצת כפתור וליהנות מהסרט, המוזיקה או מלא לעשות דבר ולנמנם. וכך עברה כל הטיסה בשלום ובנחת, כמו גם הנחיתה בשדה התעופה של ציריך-קלוטן. כשישבנו ברכבת התחתית שלקחה אותנו ליציאה ושמענו צלילי "יודל" וקולות של פרות, הבנו סופית לאן הגענו! (ומי אמר שלשוויצרים אין הומור?!?) גם משימת מציאת המזוודות (הנכונות!) ומשיכתן מהסרט הנע, היתה קטנה עלינו, וכבר יצאנו אל העולם הגדול והחדש.

הטיסה וכול מה שכרוך בה, היתה בעבורנו, המלווים, הנעלם הגדול בתכנון, מפני שבאמת לא יכולנו לצפות מראש איך החברים יעברו אותה. הוקל לנו מאוד כשראינו שהכול עבר כל כך טוב וחלק. בטיסה חזרה כבר התנהגו חברינו כאילו לא עשו שום דבר אחר בחיים!

מכאן ואילך הכול תיקתק כמו שעון שוויצרי! בעיקר בזכות תכנון קפדני מראש של המסלול, הזמנות הרכב, האכסניה ובית הנופש, קביעת מפגשים מראש עם כל האנשים שרצינו לפגוש, הכנת מפות דרכים מפורטות – כמובן בזכות בחירת מדינה מסודרת כמו שוויץ, ולא מעט גם בזכות כל אנשי הכפר, שליוו אותנו במחשבותיהם הטובות לאורך כול הימים.

ביום הראשון פגשנו את משפחת לוי (ממייסדי הכפר והורי-בית לשעבר, בית קורנפלד היום), אורנה, אודי ובתם נועם, שהזמינו אותנו לביתם ולפיקניק מפנק בפינה קסומה ביער יפיפה עם אגם קטן ובליווי שירת מקהלת הצפרדעים הגרה בתוכו.

וגם השתתפה בו, רות כבר שבועיים לפני כן הייתה מאד נרגשת ולא הצליחה להרפות את המתח לרגע. סוף סוף חלומה עמד להתגשם! הרי כבר לפני המון, המון שנים היא רצתה להביא את בת-שבע, שאותה גידלה מגיל צעיר ושהייתה לה כמו בת, לחופשה בשוויץ, אך היא חלתה, החלום נדחק הצידה והפך ללא ריאלי. והנה עכשיו לפתע החלום עמד להתגשם! אבל גם החברים התרגשו מאוד ועוד בכפר הכינו מתנות וציורים בשבילה, גם אלה שלא זכו לסוע איתנו. והנה הגיע הרגע הגדול! אין די מילים כדי לתאר את גודל האושר והשמחה שהיו שם! ישבנו אצל רות בסלון הקטן בדירתה ויחדיו העלינו זיכרונות מהעבר המשותף.



רות הביאה שפע של מתנות לכל אחד מהחברים ולכל מי שנשאר בכפר. הביקור אך בסך הכול כשעתיים, אבל הוא מסוג האירועים שאי אפשר למדוד בזמן או בכול מדד אחר. אחד מרגעי החסד הגדולים והנדירים בחיים, שאת השפעתו וייחודו קשה מאוד להסביר, אך אני בטוחה שמי שהיה שם, חש באור, בחום ובאהבה שעטפו את כולנו. את המפגש המרגש סיימנו בשירה משותפת של השיר "הבה נשירה" ועם כול הקושי להיפרד, יצאנו מאושרים ושמחים. לא רחוק מהבית של רות שנמצא על יד העיר ביל, גרה משפחת שילי (שמחה ומרקוס), הורי בית לשעבר, היום בית יואל) וגם שם התקבלנו בחום, בשמחה ועל כוס קפה ועוגה התעדכנו בכל ההתרחשויות החדשות בשני הצדדים. ביום האחרון עוד פגשנו את אמיר וסילביה דגן, שגם להם היסטוריה ארוכה בכפר. בסופו של דבר מצאנו את התשובה לשאלה, מדוע בכלל להוציא חברים לחו"ל: כמו לגבי כולנו, "לצאת מהקופסה", לעמוד באתגרים חדשים, ולהרחיב אופקים, פותח ומפתח יכולות חדשות ומעשיר אותנו ואת נפשנו בהתנסויות ובחוויות שישמשו וילוו אותנו בהמשך חיינו. לקבוצה הזאת הייתה זכות גדולה להיות הראשונה מסוגה, אבל היא גם הוכיחה שבזמן אמת, אפשר לסמוך על החברים שלנו. בשם כל הקבוצה, אנו רוצים להודות לכל מי שעזר ולקח חלק מעשי ו/או מחשבתי בלאפשר את המסע הזה.

ראיון עם משתתפי המסע:
מה הייה הדבר המשמעותי ביותר עבורך בנסיעה?
תקווה: הביקור במקום שבו אודי לוי עובד והמפגש עם החברים שם.

עינב: לפגוש את אבא שלי ולראות פרות והמוזיאון של הטראמים (הרכבות הקלות).

סמדר: לראות את רותי שמדברת טוב וגם היה כיף לטוס במטוס והיה נקי, נקי... וירוק, ירוק!!

רבקה: המפגש עם רות והאוזניות במטוס והסנדוויצ'ים והאוכל.

בת שבע: לבת-שבע (שלא מדברת ולא שומעת) נוספו שלוש תנועות-ידיים חדשות ל"אוצא המילים" שלה והיא משתמשת בהן כדי לספר איך היה:

(1) מזוודה = יד מאחור מושכת מזוודה דמיונית;

(2) מטוס = יד שטוחה אלכסונית כלפי מעלה;

(3) הטיסה = יד שטוחה מתקפלת-מתארכת

אפרים: החדרים בבית הנופש היו נהדרים ונוחים, וגם הנוף והשלג שיכולנו לראות מהבית.

סמדר: ארנון היה הנהג הכי טוב, הסיע אותנו לכל מקום. מאיה עשתה לנו סלט אחלה וארנון בישל אוכל מאוד טעים.

תקווה: ירד הרבה גשם.

עינב: שוויץ ארץ מאוד יפה, הכול ירוק, יש אגמים והמון יערות ענקיים.

מה היה הכי מפחיד?

סמדר: הגשר בקניון הקרחונים.

אפרים: כן, לא ראינו את הדרך עליה הולכים על הגשר.

רבקה: שום דבר לא הפחיד אותי, לא פחדתי.

תקווה: בטיסה חזרה קצת פחדתי.

סמדר ואפרים: בטיסה חזרה היינו גיבורים, שמרנו על ארנון!!!

אם תצא קבוצה אחרת של חברים לטיול בחו"ל איזה עצה הייתם רוצים לתת להם?

עינב: אם יש געגועים אפשר לכתוב גלויה. זה עוזר!

סמדר: שתהיה להם נסיעה טובה.

רבקה: בשדה תעופה יהיה כיף.

סמדר: לא לשכוח מגבת!

תקווה: וגם לקחת מספיק תחתונים!

אם יום אחד יצא לכם שוב לצאת לחו"ל, לאן הייתם רוצים לנסוע?

אפרים: שוב לשוויץ ולרות, ולהיות איתה יותר.

תקווה: לאוסטריה.

רבקה: לגרמניה, למקום יפה.

סמדר: לגרמניה איפה שמורבן גר.

עינב: לאנגליה.

בת שבע: ארץ הקוקה קולה, לקוקה קולה-לנד!! (פרשנות שלנו! לפי תנועות הידיים החוזרות על עצמם!)

מאיה דור, ארנון דור וכריסטין טלקר

קליטת חברים חדשים

כפר רפאל מהווה 'בית לחיים' לחברים ולמשפחות ולכן לאורך שנים לא הייתה תחלופה רבה של חברי הקהילה. יחד עם זאת, בשנים האחרונות, נפרדנו בכאב רב מכמה חברים (פנינה, מנדי, תמי, עומר ודפנה). הפרידות היו

עלה בכפר כבר לפני מספר שנים, והיוזמה התחברה לרעיון דומה שעלה בקיבוץ עין-גב – שילוט לעצים בקיבוץ, לזכר גיטה דרורי, סבתי.

כשהייתי ילד, סבתי אמרה לי פעם: "כשאני פוגשת צמח שאת שמו אני מכירה, אני כמו פוגשת חבר ותיק, ואני שמחה!" כשאנחנו מכירים את שם העץ אנו מזהים אותו בכל מקום ובכל עונה – בזרע, בעלה ובפרי. אנו יכולים לפגוש אותו וללמוד ממנו רבות.

לפני כשנתיים, בפעילויות הערב, החברים למדו והתבוננו בשינויי העונות המתבטאים בעצים ובצמחים. ההתבוננות בעולם הטבע הסובב אותנו מאפשרת לנו ללמוד באופן בלתי אמצעי, את החוקיות הגבוהה הפועלת בכל, להכיר את כוחות הטבע, האלמנטים וחוקי ההתפתחות בזמן. גם היופי שאנו חווים בהתבוננות בטבע הוא ביטוי לחוקיות החיה, להרמוניה ולסדר בעולם הצומח. זו יכולה להיות חוויה עמוקה של בריאות, ושל הבריאה.

היום כולנו יכולים לעבור בשבילי הכפר ולראות את התרמילים של האלביציה, את הפרחים האדומים של הקליסטמון, ואת הפירות הצהובים של הפיקוס הבנימיני, לברך אותם לשלום, וללמוד מהם כיצד לצמוח ולהשתנות.

גל לוי

חוג סיירות

בחודש ינואר השנה התחילה בכפר רפאל פעילות ייחודית: יצרנו קבוצה קטנה, שהצטרפה לפעילות



קשות ואנו ממשיכים ללוות בהרבה חום ומחשבות טובות כל אחד שעוזב את הכפר (חברים, אנשי צוות ומשפחות). השינויים האלה פתחו דלת לחברים חדשים להיקלט בכפר.

לאחרונה הצטרף לבית שפילמן-מדר אלכס קוזניצוב. אלכס הגיע מבאר שבע, אחרי שהיה חבר כמה שנים ב'בית הקבוצתי'. יש לציין שאלכס הגיע לכפר רפאל בזמן שנורו רקטות על אזור באר שבע – דבר שהשפיע על מידת דחיפות קבלתו. הוא המיר את "חיי העיר הסוערים", בחיי כפר שקטים ורגועים. ניכר כי אלכס מרגיש יותר ויותר בבית ואך טבעי לראות אותו על השבילים מברך את העוברים ושבים ומחייך את חיוכו השובבי. המפגש עם אופי החיים השונה הינו אתגרי ודורש מאלכס ללמוד ולהתפתח. אלכס מגלה עוד תחומים בהם היה רוצה להתנסות ומביע רצון להשתלב בפעילויות השונות. אנו מאחלים לאלכס קליטה טובה ומהירה.

יש לציין שעדיין יש בכפר שני מקומות פנויים לנשים. אנו מרגישים חובה מוסרית "למלא את השורות" ולאפשר לנשים מתאימות (נשים שאופי חיי הכפר עשוי להעשיר אותן) להצטרף אלינו.

אפשר להפנות מתעניינים לאתר האינטרנט של הכפר ולהציע לפנות דרך המייל או טלפונית (08-6462343/4) ולהגיע לביקור.

מיכל יואל

ט"ו בשבט

בכל שנה בט"ו בשבט נטענו עצים בכפר, ואכן הכפר מלא בעצים ממינים וזנים שונים ומגוונים. אבל לפעמים מרוב יער אנחנו שוכחים לראות את העצים...

השנה בט"ו בשבט לא נטענו עצים, אלא נטענו שלטים עם שמות העצים. אחרי התכנסות קצרה באולם, קיבלנו שלטים עם יתדות, תמונות של העצים, מידע כתוב לגבי מוצא כל עץ ויחוסו המשפחתי, ויצאנו לחפש את העצים ולנטוע לידם שלטים עם שמם. הרעיון לשילוט

בנושא, הותקנו בו דודי שמש בעבור המטבחים ובעבור מקלחות החברים והעובדים. במאי האחרון, בעקבות דרישה בלתי מתפשרת של משרד הבריאות, הותקנו דודי שמש בעבור חמש הקבוצות הנותרות. וראה זה פלא: אין כל צורך בהשקעת אנרגיה נוספת – השמש עושה את כל העבודה... וכך, בעזרת תרומות נדיבות של משרד עורך דין צבי אגמון (בהמלצת אלימלך כץ) ושל הקדש שהקימה אסתר טוביס לטובת נכדה אסף טוביס ומנוהל בידי דודתו תמימה שחר (בהמלצת סמדר טוביס) – אך גם הודות לכללי משרד הבריאות המחמירים – זכינו במקור אנרגיה נקי ומתחדש שלא ציפינו לו, ואנו שמחים על כך מאוד ומודים מקרב לב לתורמים שסייעו בידינו לקבלו.

אוסף עוד כי זו נראית רק תחילת הדרך בתחום האנרגיה: בכוונתנו לערוך בדיקה יסודית של כל התחום ולהתאימו לתנאי המאה ה-21, שאינם פשוטים וקלים אך טומנים בחובם את זרעי המודעות להשפעת נסיבות חיינו על סביבתנו ואת הרצון ואף היכולת לשנות ולהשתנות גם בתחום חשוב זה.

יפתח בן שלום



קרקס רפאלו

אני זוכרת את ההליכה לקרקס הגדול שהגיע לבאר שבע בשנה שעברה. איך התפעלנו מהפעלולים וצחקנו מהליצנים. מה שלא ידענו – שזו הייתה הכנה לקראת הקרקס האמיתי – הקרקס שלנו: קרקס רפאלו!

וכך, השנה, לקראת פורים, התאמן כל בית על מופע משלו, מיוחד וקסום – כל אחד ואופיו.

עם בוא החג, נרגשים ומחופשים מכף רגל ועד ראש, נכנסנו לאוהל הקרקס המקושט וחיכינו לראות מה יביאו עמם האורות.

קולות מאחורי הוילון הכריזו על "קרקס רפאלו" והחגיגה החלה:

ראשונים, נפגשנו עם קבוצת קרקס קצת כושלת שניסתה את כוחה בתרגילים משונים, הם נראו קוזאקים או לפחות מהירח ודיברו בצורה מצחיקה בג'בריש (או קוזאקית), מזל שבית יואל עלו לבמה והציגו לפנינו קרקס הודי: הליכה על מסמרים, הודגמה על ידי ארז, אכילת חרבות על ידי גולן ועוד פעלולים מסוכנים במבטא הודי, כאשר גולת הכותרת: התרוממותו של הראג'י בבה חיים.

שמקיימת עמותת חוגי סיירות של הקרן הקיימת לישראל ע"ש אורי מימון. קבוצה זו מונה שמונה חברים מבתי שונים.

מור, מדריכה מטעם העמותה, הגיעה פעם בשבוע בשעות הצהריים והעניקה לחברים חוויה של לימוד והתנסות בנושאים הקשורים להכרות עם הסביבה, התבוננות בטבע, התמצאות ושדאות. ניכר כי מור הקדישה מחשבה רבה ותשומת לב לתכנון הפעילות, תוך שימוש באמצעי עזר שונים, שיהפכו את הלימוד וההתנסויות השונות לנגישים יותר.

מפגשים אלה מאפשרים לחברים להשתתף בפעילות שמתקיימת בחלקה מחוץ לכפר ומועברת על ידי מדריכה שאינה חלק מהצוות הקבוע וכך להעשיר את מגוון ההתנסויות שלהם.

חברי הקבוצה מביעים שביעות רצון רבה, אוהבים את הפעילות ומצפים בכל פעם למפגש הבא. הם חוזרים מלאי חוויות אחרי שהדליקו מדורה, הכינו תה, פיתות וקינחו בסוכריות מתוצרת עצמית.

לפני חופשת הקיץ, הקבוצה סיכמה את הפעילות בטיול לעין ירקעם שנמצא במכתש הגדול. כל אחד מחברי הקבוצה התבקש להגיע עם תרמיל ובו כל הנדרש לטיול רגלי. המסלול אינו ארוך אך עם זאת האתגרים בו היו רבים. הליכה במדבר, ירידה איטית על צלע הר והגעה מפתיעה לגב עם מים, שאף אפשר לטבול בו. כולם חזרו שמחים ומלאי חוויות.

זו ההזדמנות להודות מכל הלב למור על השקעתה ולקוות שנוכל להמשיך בפעילות זו גם בשנה הבאה.

מיכל יואל

התרחבות השימוש באנרגיה סולארית בכפר

נושא האנרגיה בכלל והשימוש באנרגיות 'מתחדשות' ונקיות – שמש, רוח – בפרט נמצא בחזית התודעה הציבורית כבר שנים לא מעטות. למרות היות ארצנו משופעת במשאב בלתי נדלה – אנרגיית השמש – נותרנו מאחור לעומת ארצות מפותחות וקבוצות מאתנו ברתומת משאב זה להחלפת המשאב המזהם והמתכלה של המחצבים – נפט ומוצרים, פחם וגם (פחות מזהם, אך לא פחות מתכלה) גז. לכך יש יוצא מן הכלל חשוב אחד: דודי השמש לחימום מים, המעטרים את גגות שיכוני ארצנו ובתי מידותיה כבר שנים רבות.

אצלנו, נרתמה אנרגיית השמש לחימום מים מראשית הכפר על ידי מערכת קולטים מרכזית, שהוצבה על גג חדר ההסקה (ובהמשך, עם בניית המכבסה והמאפייה, גם על גגן), והיוותה מעין 'קדם חימום' למערכת המרכזית המופעלת בסולר הולך ומתייקר. למרות כל ניסיונותינו במרוצת השנים, לא עלה בידינו להימנע מהפעלת תנור הסולר אף בימי הקיץ החמים ביותר – כנראה בשל אובדן האנרגיה הכרוך בסחרור המים ברחבי הכפר.

הסנונית הראשונה של חימום מים סולארי מקומי הוצבה בבית הנופש באשקלון, והנופשים בו בעונת הקיץ ידעו שאין צורך להפעיל את הדוד בחשמל – השמש חיממה די והותר עבור משפחה ממוצעת. עם שיפוץ בית 2, וביודענו את דרישת משרד הבריאות

אך לא כל החיוכים נושאים מטענים חיוביים כל כך. החיוכים שלנו, העובדים, לעיתים קרובות מרגישים כמו מדים ומחסה. אנחנו תמיד מנסים לתת את המיטב לחברים, והרבה פעמים אנחנו מחייכים כשאנחנו נקרעים מתחושות של כישלון אישי, חוסר הבנה, תשישות, כעס ופחד. אנחנו מחייכים משברים, אנחנו מחייכים הקרבות, אנחנו מחייכים החוצה. לפעמים אנחנו מחייכים כל כך הרבה שאנחנו נעשים שמחים שוב.

ולאן כל זה מגיע? לשרשרת של נקודות שכל עובד נוצר המחורזת בקשיות ויופי, ושדרכה נשקף כל הספקטרום של הרגשות האנושיים. עכשיו, כשהשנה שלי מתקרבת לסיומה וכשמרבית החיוכים שלי כבר שזורים, אני נהנה לבחון אותם. אני גאה להגיד שאף אחד מהם לא היה לשווא.

אורי פורת



חג חודש שבועות ופרידה מבית הספר

ביה"ס וולדורף "נטע ארז" ע"ש יאנוש קורצ'אק עבר במהלך השנה למבנה חדש בעיר באר שבע.

רגע לפני המעבר, ביום הלימודים האחרון שלנו בביה"ס הקודם, כאשר מסביבנו ארגזים ארוזים, שולחנות בדרכם למחסן וערימות של כיסאות, התאספנו לחגוג יחדיו את חג השבועות. סיפרנו על החיטה שמאז פסח נקצרה בשדות ועל עצי הפרי שחנטו פירותיהם ואלו גדלו והבשילו לקראת החג. סיפרנו גם על מנהגם העתיק של בני ישראל למלא סל בפירות הבכורים ולהעלותם ברגל לירושלים אל בית המקדש.

אבל קודם שהיו לבני ישראל עצי פרי ושדות חיטה, היה להם מסע ארוך ומפרך במדבר. ויום אחד, ממש בזמן הזה בשנה, לפני יותר מ-3000 שנה, הם התאספו יחדיו למרגלות הר סיני, כפי שאנחנו התאספנו יחדיו ברחבת בית הספר. הם היו אז בדרכם מהבית הישן והמוכר שלהם במצרים, אל עבר בית חדש שטרם הכירו ולא ידעו איך הוא נראה. במקום ההוא, למרגלות הר סיני, הם קיבלו את התורה מידי משה רבנו, וליבותיהם



כחלק מההערכה שאנו רוכשים למתנדבים ולמשפחותיהם החלטנו לערוך "יום הורים", שמטרתה הייתה הכרות הדדית ופתיחת דלת שתאפשר להורים להכיר, ולו במעט, את המקום שבו נמצאים קרוביהם ואולי גם להבין מדוע נדרשת מהם התמסרות כה רבה. השקט והשלווה השוררים במקום הם פרי של עבודה מאומצת שבחלקה קשורה לכך שאנו מלווים את החברים לאורך כל היום (ולא עובדים במשמרות), תוך היכרות עמוקה עימם ויצירת אווירה תרפויטית.

לשמחתנו, רבים הגיעו והמפגש היה משמעותי וחשוב. לאחר שעשינו סיור בכפר, התכנסנו באולם לשיחה ולמפגש. ארוחת צהריים, עם פיצה בסגנון כפר רפאל, אפשרה לכל האורחים להתכבד ולהצטרף בסיום לבתים ולמשפחות. לאור חשיבותם של מפגשים כאלה, ניחל למפגשים דומים גם בשנים הבאות.

מיכל יואל

חוויות משהות בכפר

בעוד חודש, בקצה הרחוק של אוגוסט, כשהכפר יתכונן לפרידה מהקיץ, אסיים את תפקידי כעובד בכפר רפאל. עכשיו, במבט לאחור, אני יכול להתחיל להסביר לעצמי מה התרחש בשנה הזו.

יותר מכולן, שתי המילים המדויקות ביותר לתיאור החוויה שלי פה הן "קשה" ו"יפה". הצירוף הזה מזכיר לי את דבר אצילי טרויה בראותם את הלנה: "ולו תמורת אחד מחיוכיה, כאבם של אנשי טרויה והאכאים לא יהיה לשווא". אני אוהב את המובאה הזאת כי היא פורשת עוד מילה חשובה, אולי אפילו חשובה יותר, והיא – חיוך.

איני יודע מה הופך מטפל לטוב, אבל אני יודע שהדרך לשם עוברת דרך עשרת אלפים חיוכים. עשרת אלפים בכמות, עשרת אלפים בסוג. כשאני מספר לעצמי את השנה, אני מוצא שהדרך הטובה ביותר היא לשזור אותה דרכם.

לדוגמה, זה סיפורו של אחד החיוכים המהנים האחרונים שהוספתי לרשימה הזאת. החיוך לא היה שלי, הוא היה של לי פרץ, אחת מהחברות איתן אני עובד וחייכנית מקסימה במיוחד. זה היה בחזרות לריקודי חג השמש. לי רצתה להצטרף לריקודים אך חששה מנפילה. לבסוף אזרה אומץ והצטרפה אל הרוקדים. כשהיא דילגה, אוחזת בי ליציבות אך בקלילות ובחן, היא חייכה את החיוך העמוק של הצלחה בעשייה של דבר שחששה לעשות.

החיוך הזה מכיל הד של רבים מהחיוכים, שכן ההצלחה בעשייה היא נקודת מפתח בשביל החברים, השואפים תמיד להתגבר על הקשיים המגבילים אותם, אך גם בשבילי כעובד. החיוכים הכי מספקים הם חיוכי עמל וניסיון, חיוכי תחבולה שהשיגה מה שנכשלת מלהשיג פעמים רבות ופערים בהבנה שהותרו במאמץ משותף עם החברים. כחלק מהמגוון, הם מצטרפים לחיוכים של אושר, של שלווה, של הפתעה, וגם לחיוכים של שמחה פשוטה מהוויותינו בתוך קבוצה מדהימה כזאת של אנשים.

התמלאו אמונה וכוח להמשיך הלאה יחד במסע המשותף שלהם.



גם אנחנו השנה, בחג השבועות, עזבנו את הבית המוכר שלנו, את בית הספר ע"ש קורצ'אק בשכונה ה', שהיה לנו בית טוב בחמש השנים האחרונות, ועברנו לביתנו החדש בשכונה ו' החדשה, שאותו נכיר עם הזמן. בחג השבועות המשותף, טרם המעבר, הודינו לבית הספר ששירת אותנו נאמנה בשנים האחרונות: שרנו שירים, שיתפנו זה את זה ב"פירות" מעבודת כיתות בית הספר, והקפנו – ילדים, הורים ומורים – את מבנה ביה"ס בחיבוק ידיים ענק. המורה אבנר נזכר איך בהתחלה הילדים הראשונים והצמחים שנשתלו היו קטנים מאוד ועד כמה כולם גדלו וצמחו. אנו מקווים שגם ביתנו החדש יתעטף ירק במהרה, שעם הזמן יתרחב בו הצל ושהילדים יגדלו בו בשמחה! בהזדמנות זו ברצוני להודות בשם צוות בית הספר לכל מי שעזר בצורה כלשהי, נסתרת או נגלית, לארוז את הבית הישן ולהכין את הבית החדש. מעבר בית הספר, שהתרחש בשבועות האחרונים כנס, לא היה אפשרי בלעדי העזרה הרבה שזכינו בה מקהילת בית הספר הרחבה: תודה להורים, לאנשי כפר רפאל והעובדים בכפר, לצוות הגננים, לאנשי ועד העמותה, לעיריית באר שבע, לתורמים הנדיבים, לאנשי יחידות משמר הגבול מרחב דרום ולחיילי בה"ד 1. תודה לישראל פנחס – שצבע את כל המבנה בעלות נמוכה ואף מצא פתרונות יצירתיים וחסכוניים לצביעת הקומות העליונות, בנוסף לגיוס הצבעים עצמם כתרומה, לניר בראון – שהוביל את פרויקט המעבר לפרטיו, לדן כץ שברא חצר מטופחת ונעימה ולרבים רבים אחרים. אנו מודים לכולכם מקרב לב ומקווים שבית הספר החדש יהיה לנו בית טוב, חם ומוכר.

טל אבירם

נסיעה לקונצרט

אחר צהריים אחד בחודש אוקטובר יצאנו מכפר רפאל לתל אביב (העיר הגדולה!), לשמוע קונצרט בהיכל התרבות.

שמענו שירים של שוברט בביצוע של אנה סופי פון אוטר, את הפתיחה רוזמונדה של שוברט ואת הסימפוניה הפסטורלית של בטהובן. אמנם ההתארגנות לא הייתה קלה (ארוחת ערב שלקחנו אתנו, תכנית חלופית למעט החברים שנשארו בכפר וכמובן הנסיעה הארוכה יחסית הלוך וחזור באוטובוס); אבל כל זה היה כדאי! כולנו מאד נהנינו להיות חלק מהקהל המאזין לתזמורת הפילהרמונית בתל אביב. החברים שמורגלים בשמיעת מוזיקה בקונצרטים בכפר ובבאר שבע, שמחו מאוד להיות חלק מהקהל הגדול בהיכל התרבות, ולמרות חששות מסוימים שליוו אותנו, התנהגו למופת. אנחנו מקווים שנוכל כל שנה לצאת לפחות פעם אחת לקונצרט בתל אביב, לתוכניות המיוחדות של הפילהרמונית.

ארנון דור

קייטנה באילת

בחודש נובמבר האחרון יצאנו קרן, בת-שבע, מירב, מדלן, אפרים ועודד לשבוע של כיף בדרום. ביום הראשון בעיקר נסענו והגענו לקיבוץ אילות. שם התמקמנו בחדרים ויצאנו לטייל בקיבוץ. ביום השני נסענו לפארק תמנע. בו חווינו קצת היסטוריה, קצת גיאולוגיה ונוף מדהים. גולות הכותרת היו סירת הפדלים באגם המלאכותי, וכמובן – ולא פחות חשוב – הגלידה! ביום השלישי יצאנו למסע עגלונים בכרכרות חמורים מדרום לאילת.

המדריך, שנשבה בקסמי הקבוצה המיוחדת, הכין לנו פיתות ותה. לחברים לקח זמן להתגבר על הפחד בתחילת הטיול, אך בסופו הם היו ממש מאושרים. אחרי מנוחת צהריים שגרתית יצאנו לאילת, לקנות מזכרות, וחווינו מקרוב את חווית החוף האילתי עם כל ההמולה שסביבו. ביום שלמחרת שטנו בסירת זכוכית וראינו מקרוב את כל פלאי הטבע שמתחת למים. ביום החמישי ארזנו את המזוודות – עם הרבה חוויות – והתחלנו להתגלגל דרך נופים מרהיבים הביתה, לכפר רפאל. תודה לינין ולסופיה, שעזרו לי מעל ומעבר למשוער, ולחברי הכפר, שנאלצו להסתדר עם רכב אחד פחות.

ארנון דור

חוה לוי ז"ל

נושאים בלבנו את זכרה ברגשי תודה על עשייתה
הברוכה לאורך שנים רבות.
ירדנה מדד

תודות מכל הלב

לחברי הנהלת הכפר: לי"ר אבנר יהודאי, לגידי בראון,
לאבנר מימון (אבא של טיראן), לדודו זווידה, וליונה
ליכטנשטיין (שלצערנו הודיע על פרישתו, עקב החלפת
מקום מגורים).

לנילי ברקאי, יו"ר וועד ההורים שאינה חוסכת כל
מאמץ לגייס תרומות לכפר, וללוות אותנו כשצריך!
ואיתה תודה גם לכל חברי וועד ההורים.

לכל ההורים, שדרך הוועד העניקו לנו מנוי שנתי
לקאונטרי קלאב. מאוד מענג במזג האוויר המדברי.

לאליה ויאנוש לוי; לעופרה ויונתן אנסן; ולנילי וגדי
ברקאי, ההורים של דני, על שאפשרתם לנו לקיים
"בזאר" של מוצרי הכפר בביתכם!

למושב שדה ניצן, על פירות ההדר המתוקים ובמיוחד
לאמנון פיפרברג, וצוות בית האריזה.

לסשה, אביו של אריאל, על הנסיעות להבאת התפוזים,
ועל עבודות האחזקה בכפר.

לאיציק דמרי הנגר, שממשיך ללא לאות לעזור לנו היכן
שיש צורך בדברים העשויים עץ.

לישראל פנחס, על העזרה הרבה בשיפוץ בית שפילמן.
בזכות עבודתו התאפשר ביצוע השיפוץ בעלות נמוכה.

לבויעז כנות, על תרומת נחילי הדבורים למכירת הקטנה
שלנו.

לעו"ד יעקב דיין, שמעניק לנו שוב ושוב שירותים
משפטיים בהתנדבות.

לשולי דהן, על עבודתה בהתנדבות בבית מלאכה
למיחזור נייר ועל שיעורי העברית לצוות המתנדבים
מחו"ל.

לרות מוזימן, שכל שנה מתרימה בנאמנות את חבריה
בשוויץ למען הכפר.

אנו מודים מקרב לב לכל התורמים – יחידים וחברות!
אמנם אנו נוהגים לשלוח מכתב תודה אישי, אך זו
הזדמנות נוספת להודות על כל אשר אפשרתם לנו
בעזרת תרומתכם הכספית.

לכל המלווים אותנו במחשבות טובות,

וכמובן תודה ענקית לצוות העובדים הצעיר בכפר,
שנשא אתנו בעול כל השנה, (כמה מהם אף יישארו
אתנו שנה נוספת). בלעדיהם כפר רפאל לא היה
אפשרי!....!

ביום ראשון, ה-1 במאי 2011 הלכה לעולמה בשיבה
טובה חוה לוי. בת 87 הייתה במותה. הורי הבית
הוותיקים של כפר רפאל הכירו את חוה עוד בימי בית
אליהו (המעון בבאר שבע שממנו באו ראשוני החברים
לכפר רפאל). את בית אליהו הקימו חוה ומיכאל לוי
ביחד עם רות מוזימן השוויצרית, כשאת הכסף הראשון
לרכישת הבית הערבי בעיר העתיקה בבאר שבע העניק
אחיה של חוה.



במציאות הישראלית של שנת 1969 הייתה זו העזה
גדולה לבנות את המעון האנתרופוסופי הראשון בארץ
וללא תמיכה כלכלית מסיבית מצד הרשויות. ב-7.4.1969
התקבלו למעון שלושת הילדים הראשונים – עודד אשר
ז"ל, מרדכי סרוסי ז"ל ובת שבע סוסנה שתבדל"א.
בשביל חוה ומיכאל, שהיו מטופלים בשני בנים (שמעון
ואודי – האחרון היה בין המשפחות המקימות של כפר
רפאל), הייתה זו הרפתקה רצינית. היה צריך להקים את
המעון מן האין, וחוה נדרשה לעזור במלאכה, החל
בנשיאת מזרון על ראשה לאורך רחובות העיר העתיקה
ואיסוף כלי אוכל וכלה בעזרה לקליטת העובדות
הראשונות במעון. מיכאל וחוה ליוו במסירות אין קץ את
בית אליהו במשך כ-25 שנות קיומו. מיכאל כגזבר, וחוה
בחום ליבה ובאופטימיות בלתי מתפשרת הייתה הרוח
הגבית מאחורי עשייתו, גם בלא מעט מצבים שבהם
קיומו של המעון נראה בלתי אפשרי. במשך שנים רבות
בזמני חופשה הם אימצו בביתם את אלי, מילדי בית
אליהו, שנזקק לטיפוח ותשומת לב מיוחדים.

לימים, כשילדי בית אליהו התחילו להתבגר, נרתמו חוה
ומיכאל למשימה נוספת: יצירת תשתית להקמת כפר,
שאליו יוכלו לעבור הילדים הבוגרים. ב-4.4.1979 יכולנו
להניח את אבן הפינה לכפר רפאל. חוה ומיכאל, שעל
שמו נקרא האולם של הכפר, היו בין החותמים על
מגילת היסוד של שהוטמנה באבן הפינה. מיכאל המשיך
לכהן כגזבר העמותה וחבר הוועד שלה עד יום מותו,
כשחוה מלווה אותו ועומדת לצדו ככל שנדרש.

למסירותה ודבקותה של חוה ועמידתה בנאמנות לצדו
של מיכאל היה משקל רב בהקמת כפר רפאל. אנו

אוהבה!